

Eindexamenklachtenlijn LAKS eindrapportage 2024

Juli 2024

Dada Amoilafoe

Jonas Meinderts

Hanne van Roessel

Johanneke Rog

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Eindexamenklachtenlijn (EEKL)	3
2.1 De opzet	4
2.2 Organisatorische klachten	5
2.3 Inhoudelijk klachten	5
3. Trends en signalen	6
3.1 Het overgrote deel van de klachten wordt digitaal ingediend	6
3.2 Klachten van verschillende onderwijsrichtingen	6
3.3 Lesuitval, de syllabus en voorbereiding op het examen	7
3.4 Geen extra maatregelen	7
4. Tabellen	8
Klachten per onderwijsrichting 2023	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Klachten per onderwijsrichting 2022	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.1 Eerste tijdvak	9
4.1.1 Vmbo-bb, klachten en deelnemers per vak	9
4.1.2 Vmbo-kb, klachten en deelnemers per vak	10
4.1.3 Vmbo-gl/tl, klachten en deelnemers per vak	11
4.1.4 Havo, klachten en deelnemers per vak	12
4.1.5 Vwo, klachten en deelnemers per vak	13
4.2 Tweede tijdvak	14
4.2.1 Klachten per onderwijsrichting, tweede tijdvak	14
4.2.2 Aantal klachten per onderwijsrichting en vak	15
4.4 Totaal aantal klachten per klachtencategorie, gehele examenperiode	17
5. De Eindexamenklachtenlijn in de media	20
5.1. Communicatie met OCW, de Inspectie en CvTE	20
5.2. Samenwerkingen met de media	20
6. Tot slot	23

1. Voorwoord

De eindexamens van 2024 waren voor de bijna 191.210 leerlingen een spannende periode. Ook dit jaar was de Eindexamenklachtenlijn (EEKL) dé plek om opmerkingen en klachten te delen over de examens. Met een recordaantal klachten in het eerste tijdvak (meer dan 370.000) heeft het LAKS met behulp van een team aan vrijwilligers deze klachten gemonitord en behandeld. Zo nodig, hebben we klachten doorgezet naar het College voor Toetsen en Examens (CvTE), de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de Inspectie) en examensecretarissen op school.

In het eerste tijdvak is het LAKS zowel telefonisch, als via de website (www.examenklacht.nl) bereikbaar geweest. De Eindexamenklachtenlijn werd op dinsdag 14 mei geopend. Elke dag waren er twee beleidsmedewerkers van het LAKS aanwezig, twee bestuursleden en ongeveer acht vrijwilligers. De meesten van de vrijwilligers waren scholieren uit heel Nederland. De vrijwilligers hebben ons geholpen met het opnemen van de telefoon, het monitoren van de klachten die online binnenkwamen, met het bekijken en beoordelen van inhoudelijk klachten en met het bellen van scholen en examensecretarissen als er een (gegronde) organisatorische klacht bij ons binnen kwam. Ook hebben een aantal medewerkers en bestuurders van het CvTE en Cito meegewerkt met de klachtenlijn. In het tweede tijdvak waren er geen vrijwilligers aanwezig en werden alle klachten online ingevoerd. Klachten werden dan behandeld en bekeken door twee medewerkers van het LAKS. Elke examendag stuurde het LAKS dagrapportages naar het CvTE met het aantal klachten, wat het meeste opviel aan de klachten en welke specifieke vragen het meest beklagd werden. Deze dagrapportages worden door het CvTE meegenomen in de bepaling van de N-termen en de evaluaties van de examens.

Deze eindrapportage biedt een overzicht van de hoeveelheid en soorten examenklachten die bij het LAKS zijn binnengekomen. We schetsen over alle tijdvakken een beeld van de klachten, maar het meest uitgebreid doen we dat voor tijdvak 1. Ook geven we toelichting bij de gegevens en leggen we in sommige gevallen uit waar deze klachten vandaan komen. Dit alles doen we om een beeld te geven van de eindexamens van 2024.

We wensen je veel plezier met het lezen van deze rapportage en we hopen dat we er samen voor kunnen zorgen dat de eindexamens beter op de behoeften en de benodigde vaardigheden van leerlingen worden aangepast.

Tot volgend jaar,

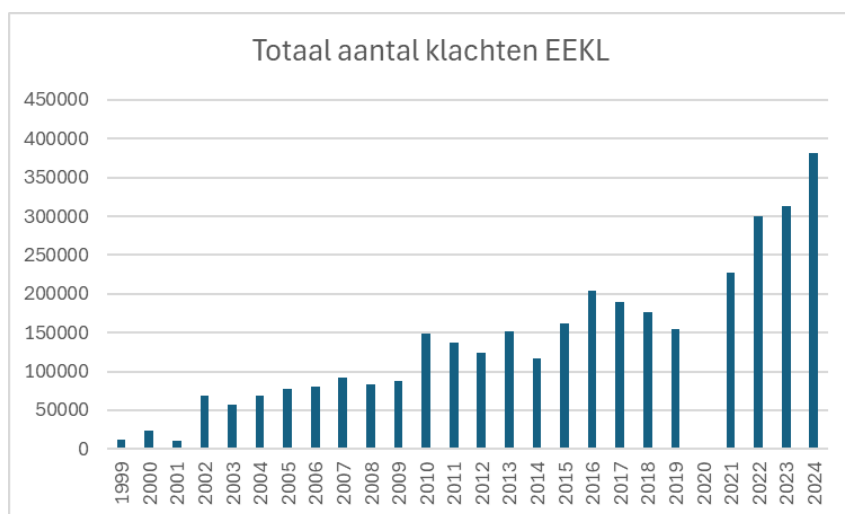
Dada, Jonas, Johanneke en Hanne

2. Eindexamenklachtenlijn (EEKL)

Van maandag 1 april tot en met dinsdag 25 juni stond het LAKS voor de 36e keer klaar voor alle eindexamenkandidaten in het voortgezet onderwijs. Op www.examenklacht.nl konden kandidaten hun klachten indienen, de site was van 3 april tot en met 30 juni geopend. In het eerste tijdvak van de centraal schriftelijke examens (van 14 tot en met 29 mei) waren we ook telefonisch bereikbaar via 030 7900 900.

Tijdens het eerste tijdvak – dus van 14 mei tot en met 29 mei – waren we op dagen waar examens op plaatsvonden telefonisch te bereiken voor klachten. Elke dag waren er ongeveer acht vrijwilligers aanwezig om te helpen met het opnemen van telefoontjes, het registreren van klachten, de binnenkomende klachten in de gaten houden, scholen bellen als er organisatorisch iets niet goed was gegaan en controleerden ze examens als er inhoudelijke klachten binnen kwamen.

Hoewel het op de eerste dag vrij rustig leek te gaan, hebben we dit jaar een recordaantal klachten binnengekregen van 312.354 klachten. In het eerste tijdvak hadden we het record van vorig jaar al verbroken met 376.407 klachten. Aan het einde van het tweede tijdvak (30 juni) hadden we 381.552 klachten.

Hoewel een recordaantal klachten aangeeft dat steeds meer leerlingen de LAKS Eindexamenklachtenlijn kunnen vinden, is het ook zorgwekkend dat er zoveel klachten binnen komen. Zoals we ook in dit rapport verder zullen toelichten, denken we dat leerlingen vooral klachten hebben ingediend omdat ze zich niet goed genoeg voorbereid voelden op het examen door de gevolgen van de coronapandemie. Hoewel corona zelf niet meer veel als reden genoemd worden, worden de gevolgen van de pandemie namelijk wel genoemd. Zo zijn er veel klachten over slecht voorbereid zijn op de examens door lesuitval, de stof te moeilijk vinden of door docenten tekort.

De meest voorkomende categorieën waar over geklaagd werd zijn dat het examen ofwel te lang was of te moeilijk. Hoewel dit algemene klachten zijn en we daar niet meteen actie op kunnen ondernemen, geeft dit vaak wel een beeld over hoe een examen is ervaren. Deze geluiden sturen we dan ook in dagrapportages door naar het College voor Toetsen en Examens. De klachten die wij wel persoonlijk behandelen gaan over de organisatie van het examen op een bepaalde school en over inhoudelijke klachten.

2.1 De opzet

De Eindexamenklachtenlijn (EEKL) werd dagelijks bemenst door een groep van ongeveer acht scholieren en vier coördinatoren. Van deze vier coördinatoren waren er twee bestuursleden en twee beleidsmedewerkers. De vrijwilligers kregen iedere ochtend eerst een briefing van de LAKS bestuursleden over hoe ze geacht werden om de telefoon op te nemen. Het belangrijkste hierbij is dat vrijwilligers altijd eerst moeten vragen of ze gegevens van een leerling mogen noteren, vanwege de privacywet. Verder werd er tijdens de briefing uitgelegd hoe je een categorie van een klacht moest kiezen, hoe je de specifieke klacht kon invoeren en om altijd te vragen of er ook iets positiefs was aan het examen.

Bij het registreren en doornemen van klachten letten de vrijwilligers extra op gevallen waar er **organisatorische problemen** waren, als er **inhoudelijke klachten** waren en als een leerling **direct hulp** nodig had. Bij vragen over

examens in het algemeen, werden leerlingen doorgestuurd naar de algemene LAKS-lijn, die bemenst werd door LAKS-beleidsmedewerkers.

2.2 Organisatorische klachten

De centrale eindexamens moeten op honderden scholen worden georganiseerd. Het is niet gek dat er wel eens wat fout gaat. Onze vrijwilligers hielden goed in de gaten of er klachten binnenkwamen over de organisatie van de examens. Zo worden examens soms niet goed uitgedeeld, worden errata niet voorgelezen of is er veel geluidsoverlast tijdens het examen. Bij individuele gevallen ondernemen we actie als er bijvoorbeeld geen extra tijd is toegekend of een leerling toch niet met van tevoren afgesproken hulpmiddelen het examen mocht maken.

Wanneer we meerdere meldingen binnenkregen van één school, nam een vrijwilliger of beleidsmedewerker contact op met de examensecretaris van deze school. Zo wordt de school geïnformeerd over de meldingen van hun leerlingen en kan de school, indien mogelijk, actie ondernemen om het probleem op te lossen. In de meeste gevallen zijn klachten, na een kort gesprek met de examensecretaris, opgelost. Zo zijn er dit jaar 169 scholen gebeld over geluidsoverlast in en rondom de examenzaal, omdat computers niet werkten, missende of gebrekkig hulpmiddelen zijn uitgedeeld, examens te laat zijn uitgedeeld of de errata niet of niet volledig zijn voorgelezen.

Komt er bij ons bijvoorbeeld een melding van geluidsoverlast, dan vragen wij de examensecretaris of surveillanten hier strenger op willen toezien. Er komen ook klachten bij ons binnen over surveillanten, dat ze bijvoorbeeld op hun telefoon zitten, dat ze praten of lachen of zelfs dat ze kinderen mee namen de examenzaal in. We vragen dan of de examensecretaris de surveillanten daarvan op de hoogte kan stellen.

Soms is een probleem zo ernstig dat het LAKS en de school niet samen tot een oplossing komen of dat de Inspectie van het Onderwijs meteen ingeschakeld moet worden. Dit jaar is over 10 scholen contact geweest met de Inspectie. Het contact ging onder andere over het niet voorlezen van errata en het niet goed werken van de computers tijdens een kunst examen.

2.3 Inhoudelijk klachten

Een andere categorie klachten die om actie vraagt, zijn klachten over inhoudelijke fouten in de examens. Hoewel examens grondig worden voorbereid, zijn er elk jaar toch weer fouten te vinden in de examens.

De meeste inhoudelijke klachten gaan over dat leerlingen vragen niet duidelijk vonden, dat ze het taalgebruik te moeilijk vonden of dat bronnen verwarrend zijn. Deze klachten bevatten belangrijke informatie over hoe de examens ervaren worden door leerlingen en kunnen Cito en het College voor Toetsen en Examens gebruiken om de examens voor volgende jaren te verbeteren. Van alle inhoudelijke klachten maken we een dagrapportage en deze sturen we naar het College voor Toetsen en Examens. Deze rapportages schrijven we voor ieder examen en we vermelden daarin over welke vragen het meest is geklaagd.

Dit jaar valt het op dat inhoudelijke klachten vaker gaan over het niet goed voorbereid zijn op het examen. Zo zijn er elk examen weer klachten over dat bepaalde stof in een examen niet is behandeld in de les en dat leerlingen niet op de hoogte waren dat ze dit moesten kunnen en kennen. Leerlingen hebben afgelopen jaren veel last gehad van lesuitval als gevolg van de coronapandemie en het docententekort. Daardoor zijn niet alle leerlingen even goed voorbereid op het examen.

Het komt ook voor dat er echt een onjuistheid in de vragen of in het correctievoorschrift staat. Als we meerdere meldingen krijgen over een specifieke fout in het examen of het correctievoorschrift, controleren we dat eerst zelf met een aantal vrijwilligers. Als we dan concluderen dat er inderdaad een fout is gemaakt, maken we hier een melding van bij de Examenlijn van het College voor Toetsen en Examens. We deden dit in totaal 19 keer. In alle

gevallen kregen we reactie van de vakexperts van het College voor Toetsen en Examen. Meestal was dit een argumentatie waarom de vraag en/of het correctievoorschrift wel klopte. Het bleek vaak om vragen te gaan die gewoonweg moeilijk waren. Voor nog 2 meldingen hebben vakexperts aangegeven deze mee te nemen in de evaluaties van de examens.

De 2 meldingen waarvan vakexperts aangaven ze mee te nemen in de evaluatie zijn:

- Vraag 27 bedrijfseconomie vwo, eerste tijdvak. We kregen klachten over de volgende zin: “zie informatieblad 4 tot en 5”. Terwijl dit ‘4 tot en met 5’ moest zijn, dit vonden leerlingen verwarrend. Deze opmerking werd meegenomen in de evaluatie van het examen, maar er kwam geen aanvulling.
- Vraag 1 Nederlands vwo, eerste tijdvak. De tekst bij deze vraag gaat over een boek waarbij o.a. geschreven wordt over verkrachtingen. We hebben klachten gekregen van leerlingen die hier aangeslagen door waren, waardoor het examen verder moeilijker te maken was. We hebben aangegeven dat we aanraden om dit soort vragen voor volgende examens te evalueren. Deze feedback werd doorgegeven aan de examenmakers ter bespreking bij de evaluatie van het examen.

We vinden het fijn dat College voor Toetsen en Examens het LAKS serieus neemt en dat wij – naast docenten – ook meldingen kunnen doen bij hun Examenlijn. Leerlingen zien ook fouten in de examens tijdens het maken en op deze manier kan er ook echt wat gedaan worden met de gegronde inhoudelijke klachten die we binnenkrijgen.

3. Trends en signalen

In deze paragraaf lichten we een aantal trends uit de periode van de Eindexamenklachtenlijn 2024 toe. Deze door ons gesignaleerde trends overstijgen vaak individuele klachten en meldingen. Het gaat niet alleen over klachten die we tijdens de EEKL hebben ontvangen, maar ook klachten die we daarvoor en daarna hebben ontvangen. We hopen dat het onderwijsveld deze signalen serieus neemt en ervoor zorgt dat de examens steeds beter aansluiten op de behoeften van leerlingen en wat leerlingen moeten kunnen.

3.1 Het overgrote deel van de klachten wordt digitaal ingediend

Een trend die al een aantal jaar geleden in gang is gezet, is dat het merendeel van de klachten digitaal wordt ingediend. Met name klachten als ‘het examen was te moeilijk’ of ‘het examen te lang’, voerden leerlingen via het digitale klachtenformulier op www.examenklacht.nl in. De drempel is lager om digitaal een klacht in te dienen, naast dat het digitale formulier 24/7 te bereiken was en de telefoonlijn alleen op examendagen van 12:00 tot 19:00. Wel zagen we dat leerlingen bij organisatorische klachten sneller geneigd waren om deze via de telefoon te melden.

Daarnaast komen er ook steeds meer klachten binnen via sociale media, met name via Direct Message (DM) op Instagram. Ook komen er via onze info@laks.nl mail veel klachten binnen. Deze verwijzen we altijd door naar examenklacht.nl, maar we hebben geen zicht of ze dan de klacht opnieuw melden. Hoewel we dit al zo veel mogelijk proberen te voorkomen door de beginpagina van de website aan te passen, kunnen we kijken hoe we dit kunnen optimaliseren. Zo hopen we alle klachten mee te kunnen nemen in de rapportages.

3.2 Klachten van verschillende onderwijsrichtingen

Elk jaar valt het ons op dat havo en vwo-leerlingen ons het meeste weten te vinden met klachten. Met begin van 2021 valt het ons op dat steeds meer vmbo gl/tl leerlingen ons weten te vinden.

Hieronder een tabel met de cijfers van de afgelopen 7 jaar. Zo zien we ook de trends die er waren voor de coronapandemie.

Onderwijsrichting	2018	2019	2020*	2021	2022	2023	2024
vmbo-bb	1.340	1.189	0	1.519	2.462	1.889	4.637
vmbo-kb	5.026	4.665	0	5.517	10.522	9.106	18.569
vmbo-gl/tl	39.289	45.117	0	42.651	77.563	81.242	117.826
havo	73.797	55.195	0	97.021	116.581	134.099	142.248
vwo	57.649	46.036	0	79.982	93.569	86.013	98.245
Totaal	177.101	152.202	0	226.690	300.697	312.354	381.552

**In 2020 vonden er, vanwege de coronacrisis, geen centrale examens plaats en organiseerde het LAKS om diezelfde reden ook geen Eindexamenklachtenlijn.*

Er vallen ons een aantal dingen op:

- Havoleerlingen klagen in ieder geval al 7 jaar het meest. Dit jaar hebben we ongeveer 8000 meer klachten ontvangen van havoleerlingen ten opzichte van vorig jaar;
- In 2024 is het aantal klachten van vwo-leerlingen licht gestegen
- Ook het aantal vmbo gl/tl leerlingen dat heeft geklaagd is gestegen. Deze stijging zet sinds 2021 door;
- Het aantal klachten van vmbo-kb en vmbo-bb leerlingen zijn beiden meer dan verdubbeld ten opzichte van vorig jaar.

3.3 Lesuitval, de syllabus en voorbereiding op het examen

Regelmatig zien we klachten voorbijkomen over termen en begrippen die volgens leerlingen niet zijn behandeld of niet in de syllabus voorkomen. Andere jaren zagen we deze trend ook al. Hoewel wij – en ook andere onderwijspartijen – niet in staat zijn om na te gaan of alle examenstof in de les is behandeld, is het wel een zorgelijk en terecht geluid als leerlingen het echt niet behandeld hebben gekregen.

In dezelfde lijn zien we dit jaar ook veel klachten over dat er veel lesuitval is geweest, net als vorig jaar. Dit komt met name door veel lesuitval door ziekte en lesuitval door gebrek aan bevoegde docenten. De kans is dus groot dat leerlingen inderdaad bepaalde examenstof niet behandeld hebben gekregen in de les. Leerlingen voelden zich dan ook slecht voorbereid op het examen, dit kwam naar voren in allerlei categorieën, waardoor het moeilijk is om hier een indicatie te geven van hoeveel leerlingen dit hebben aangegeven. In ieder geval hebben ruim 1.311 leerlingen specifiek aangegeven dat ze niet goed voorbereid waren op het examen.

3.4 Gevolgen corona

Dit jaar was het eerste jaar na de coronapandemie zonder maatregelen. Waar vorig jaar de meeste maatregelen al afgeschaft waren, waren dit jaar de examens weer helemaal geregeld zoals voor corona het geval was. We ontvangen echter veel signalen van zowel ouders als leerlingen die aangeven de dupe te zijn van de pandemie. Juist omdat zij degene zijn die vanaf het begin van hun middelbare school moesten kampen met de coronapandemie en de gevolgen daarvan. Zo hebben zij achterstanden opgelopen die in vele gevallen moeilijk in

te halen zijn, en geven leerlingen aan dat hun docenten hier te weinig rekening mee houden. Ook de in de vorige alinea benoemde lesuitval en het gevoel van te weinig voorbereid zijn, zou een direct gevolg van de pandemie kunnen zijn. Nog steeds krijgt het LAKS vragen en klachten over het gebrek aan maatregelen. Op dit moment wachten we de slagingspercentages af, maar we zagen vorig jaar het begin van een dalende trend na corona en zijn benieuwd of deze zich zal voortzetten.

3.5 Staatsexamens

Hoewel we tijdens het eerste en tweede tijdvak niet veel klachten over de staatsexamens krijgen, merken we wel een groeiend aantal meldingen over de staatsexamens wanneer onze examenklachtenlijn gesloten is. En dat is niet gek, want waar de meeste examenleerlingen al vakantie kunnen vieren, zijn de leerlingen die staatsexamen doen vaak nog lang in afwachting van of ze geslaagd zijn of niet. Deze examenkandidaten doen tegelijk met reguliere examenleerlingen het schriftelijke deel van hun examens, maar moeten vaak nog weken en soms zelfs maanden wachten tot ze het mondelinge deel van hun examens kunnen doen en horen of ze geslaagd zijn. We hebben meerdere meldingen van ouders en leerlingen ontvangen over leerlingen die hierdoor veel stress ervaren en aangeven dat het hun examens negatief heeft beïnvloed. Juist omdat veel leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs staatsexamen doen, is het goed om extra kritisch te kijken naar hoe deze staatsexamens worden ingevuld.

Met opmerkingen [HR1]: hier wil ik schrijven dat de effecten van corona nog steeds merkbaar zijn en ik wil een extra stukje over dat leerlingen die staatsexamen doen zo lang moeten wachten tussen examens door en op hun uitslag

4. Tabellen

Hieronder presenteren we een aantal tabellen met gegevens uit onze klachtendatabase. Dit is slechts een selectie van alle gegevens.

Allereerst vinden we het belangrijk om te laten zien hoeveel er is geklaagd per onderwijsrichting. De eerste tabel gaat over de klachten van dit examenjaar, uit 2024. Daaronder staat de tabel van vorig jaar. Zo kunnen we vergelijken welke leerlingen ons dit jaar weer beter hebben gevonden en welke weer minder ten opzichte van vorig jaar.

Klachten per onderwijsrichting 2024

Onderwijsrichting	Aantal kandidaten 2024	% van totaal aantal kandidaten	Aantal klachten 2024	% van totaal aantal klachten 2024	Aantal klachten per kandidaat
vmbo bb	14.988	7,8%	4.637	1,22%	0,3
vmbo kb	27.100	14,1%	18.596	4,87%	0,6
vmbo gl/tl	54.029	28,2%	117.826	30,88%	2,1
havo	55.599	29%	142.284	37,28%	2,5
vwo	39.494	20,6%	98.245	25,75%	2,4
Totaal	19.1210	100%	381.152	100%	8,2

Onderwijsrichting	Aantal kandidaten 2023	% van totaal aantal kandidaten	Aantal klachten 2023	% van totaal aantal klachten 2023	Aantal klachten per kandidaat
vmbo bb	13.971	7,4%	1.889	0,6%	0,2
vmbo kb	25.055	13,5%	9.106	2,9%	0,7
vmbo gl/tl	51.793	27,9%	86.014	27,5%	1,7
havo	55.074	29,6%	134.101	42,9%	2,4
vwo	39.935	21,5%	81.244	26,0%	2,0
Totaal	185.828	100%	312.354	100%	1,7

Eerder in deze rapportage hebben we al gezegd dat vmbo gl/tl leerlingen ons beter weten te vinden ten opzichte van vorig jaar. Ook hebben havo-leerlingen weer meer geklaagd. Ook hebben vwo-leerlingen meer klachten ingediend ten opzichte van vorig jaar. Echter, als je kijkt naar hoeveel klachten per kandidaat er zijn ingediend, er niet heel veel verschil is met vorig jaar. Wel zijn er door vmbo-gl/tl leerlingen (2,1 klacht per leerling in plaats van 1,7) en vwo-leerlingen meer geklaagd (2,4 klacht per leerling in plaats van 2,0). Ook zien we een stijging bij het aantal klachten van vmbo-bb en vmbo-kb leerlingen

4.1 Eerste tijdvak

Hieronder vind je het aantal klachten per examen per onderwijsrichting. In de tabellen staan eerst de cijfers van dit examenjaar. Daarnaast vind je de gegevens van vorig jaar.

4.1.1 Vmbo-bb, klachten en deelnemers per vak

Bij de vmbo-bb examens valt het op dat er relatief veel is geklaagd over aardrijkskunde (19,3%). Dit is minder dan het jaar daarvoor (30,2%). Wat opvalt is dat, op aardrijkskunde na, een stijgende lijn te zien is in het aantal klachten per examen. Bij sommige vakken is sprake van meer dan een verdubbeling van het aantal klachten.

	deelname 2024	klachten 2024	% van aantal deelnemers	deelname 2023	klachten 2023	% van aantal deelnemers
Examen						
aardrijkskunde	244	47	19,3%	232	70	30,2%
Arabisch	-	-	-	-	-	-
biologie	6.934	1011	14,6%	6420	475	7,4%
Duits	443	39	8,8%	486	24	4,9%
economie	3.973	433	10,1%	3785	163	4,3%

Engels	14.070	660	4,7%	13.088	217	1,7%
Frans	4	1	-	5	0	-
geschiedenis en staatsinrichting	182	49	26,9%	165	17	10,3%
maatschappijkunde	1.408	272	19,3%	1430	80	5,6%
natuur- en scheikunde I	4.335	155	3,6%	4046	91	2,3%
Nederlands	14.988	931	6,2%	13.971	294	2,1%
Spaans	0	0	-	0	0	-
Turks	0	0	-	1	0	-
wiskunde	11.374	847	7,1%	10.351	436	4,2%
beroepsgerichte examens	15.841	1123	1,4%	14.881	16	0,1%
Totaal	14.988	5.568	122,3%	13.971	1.883	13,7%

Bij bovenstaande examens zijn de klachten over de digitale en papieren examens bij elkaar opgeteld.

4.1.2 Vmbo-kb, klachten en deelnemers per vak

	Deelname 2024	Klachten 2024	% van aantal deelnemers	Deelname 2023	Klachten 2023	% van aantal deelnemers
Examen						
aardrijkskunde	576	205	35,6%	600	98	16,3%
Arabisch	1	0	0,0%	7	1	14,3%
biologie	13.097	3942	30,1%	12.304	1.810	14,7%
Duits	1.951	62	3,2%	1.892	240	12,7%
economie	9.249	2177	23,5%	8.464	926	10,9%
Engels	27.000	2482	9,2%	25.077	1.626	6,5%
Frans	20	4	20,0%	23	8	30,8%
geschiedenis en staatsinrichting	409	142	67,9%	335	112	33,4%
maatschappijkunde	2.831	956	33,8%	2.728	540	19,8%
natuur- en scheikunde I	7.244	750	10,4%	6.616	373	5,6%
Nederlands	27.100	3200	11,8%	25.055	1.168	4,7%
Spaans	59	11	18,6%	34	2	5,9%
Turks	18	0	0,0%	15	0	-

wiskunde	20.390	3658	17,9%	18.696	1.892	10,1%
beroepsgerichte examens	29.189	788	2,7%	26.902	273	1,0%
Totaal	138934	18377	284,8%	25.055	9.069	36,2%

Bij bovenstaande examens zijn de klachten over de digitale en papieren examens bij elkaar opgeteld.

4.1.3 Vmbo-gl/tl, klachten en deelnemers per vak

Examen	Deelname 2024	Klachten 2024	% van aantal deelnemers	Deelname 2023	Klachten 2023	% van aantal deelnemers
aardrijkskunde	18.180	2753	15,1%	17.723	5.177	29,2%
Arabisch	76	9	11,8%	65	7	10,8%
beeldende vorming	11.070	2927	26,4%	10.586	877	8,3%
biologie	31.544	16669	52,8%	31.187	5.486	17,6%
dans	116	116	100,0%	113	86	76,1%
drama	551	472	85,7%	578	352	60,9%
Duits	18.325	8255	45,0%	17.924	7.735	43,2%
economie	37.598	16240	43,2%	36.176	14.689	40,6%
Engels	54.541	2410	4,4%	52.574	8.878	16,9%
Frans	4.929	1267	25,7%	4.224	1.570	37,2%
Fries	63	6	9,5%	80	17	21,3%
geschiedenis en staatsinrichting	24.028	11037	45,9%	23.091	6.456	28%
maatschappijkunde	7.084	1668	23,5%	6.759	1.759	26,0%
muziek	1.178	189	16,0%	1011	267	26,4%
natuur- en scheikunde I	15.245	3541	23,2%	14.674	2.302	15,7%
natuur- en scheikunde II	8.023	1442	18,0%	8.332	1.771	21,3%
Nederlands	54.029	14730	27,3%	51.793	7.276	14,1%

Spaans	609	69	11,3%	566	118	20,9%
Turks	66	12	18,2%	49	21	42,9%
wiskunde	44.933	11989	26,7%	43.143	19.522	45,3%
beroepsgerichte examens	13.279	333	2,5%	13.358	220	1,6%
Totaal	54.029	96134	632,5%	51.793	84.586	163,3%

4.1.4 Havo, klachten en deelnemers per vak

Examen	Deelname 2024	Klachten 2024	% van aantal deelnemers	Deelname 2023	Klachten 2023	% van aantal deelnemers
aardrijkskunde	25.633	12365	48,2%	24.807	6.404	25,8%
Arabisch	111	10	9,0%	103	10	9,7%
bedrijfseconomie	14.240	2536	17,8%	14.678	8.687	59,2%
biologie	22.741	3710	16,3%	22.772	6.203	27,2%
Duits	15.168	6343	41,8%	15.359	6.616	43,1%
economie	33.084	19102	57,7%	33.033	7.406	22,4%
Engels	55.636	8046	14,5%	55.277	12.877	23,3%
filosofie	1.707	548	32,1%	1.757	864	49,2%
Frans	10.338	4122	39,9%	9.749	2.794	28,7%
Fries	55	21	38,2%	64	11	17,2%
geschiedenis	37.102	23388	63,0%	35.982	20.642	57,4%
kunst algemeen	7.847	1753	22,3%	7.734	1.878	24,3%

maatschappijwetenschappen	6.941	2106	30,3%	6730	2.356	35,0%
muziek	1.247	473	37,9%	1.132	314	27,8%
natuurkunde	13.988	3696	26,4%	14.009	3.388	24,2%
Nederlands	55.599	12504	22,5%	55.074	17.879	32,5%
Russisch	7	1	14,3%	11	1	9,1%
scheikunde	21.250	8760	41,2%	21.171	9.941	47%
Spaans	1.385	145	10,5%	1.262	280	22,2%
tehatex	4.551	788	17,3%	4.432	2071	46,7%
Turks	82	11	13,4%	81	28	34,6%
wiskunde A	40.884	26445	64,7%	40.332	17.376	43,1%
wiskunde B	11.668	5375	46,1%	11.633	3.838	33,0%
Totaal	55.599	142248	725,6%	55.074	134.099	243,5%

4.1.5 Vwo, klachten en deelnemers per vak

Examen	Deelname 2024	Klachten 2024	% van aantal deelnemers	Deelname 2023	Klachten 2023	% van aantal deelnemers
aardrijkskunde	15321	6605	43,1%	14.906	7.407	49,7%
Arabisch	94	8	8,5%	89	15	16,9%
bedrijfseconomie	10311	3918	38,0%	10.556	4.076	38,6%
biologie	21125	11331	53,6%	21.912	3.026	13,8%
Duits	18869	2982	15,8%	19.250	2.874	14,9%
economie	19718	2987	15,1%	19.997	5.168	25,8%
Engels	39601	6974	17,6%	40.498	8.335	20,6%
filosofie	3677	521	14,2%	3.746	802	21,4%
Frans	13939	1484	10,6%	14.187	1.597	11,3%
Fries	17	1	5,9%	32	11	34,4%
geschiedenis	19142	7767	40,6%	18.777	4.128	22,0%
Grieks	2731	918	33,6%	2.749	335	12,2%
kunst algemeen	5279	2171	41,1%	5.285	1.075	20,3%

Latijn	6462	598	9,3%	6.854	1.470	21,5%
maatschappijwetenschappen	4141	1151	27,8%	3.805	887	23,3%
muziek	1162	100	8,6%	1.192	360	30,2%
natuurkunde	21081	12270	58,2%	21.625	6.866	31,8%
Nederlands	39494	19300	48,9%	39.935	4.855	12,1%
Russisch	42	4	9,5%	48	1	2,1%
scheikunde	22963	2925	12,7%	23.730	5.483	23,1%
Spaans	2578	165	6,4%	2.607	543	20,8%
tehatex	2546	656	25,8%	2.429	468	19,3%
Turks	59	12	20,3%	51	24	47,1%
wiskunde A	22162	7156	32,3%	21.763	10.736	49,3%
wiskunde B	17764	5766	32,5%	18.658	8.514	45,6%
wiskunde C	1033	475	46,0%	1.024	656	64,1%
Totaal	39.494	98245	676,1%	39.935	81.243	203,4%

4.2 Tweede tijdvak

De telefoonlijn van de Eindexamenklachtenlijn was tijdens het tweede tijdvak niet geopend, maar leerlingen konden wel hun klachten indienen via examenklacht.nl. Aangezien minder mensen herkansingen en inhaalexamens maken, wordt er ook aanzienlijk minder geklaagd tijdens het tweede tijdvak.

In totaal werd er in dit tijdvak 5145 keer geklaagd. Vorig jaar is er 5124 keer geklaagd. Omdat de aantallen examenkandidaten die deelnamen aan de examens in tijdvak 2 niet bekend waren bij CvTE, kunnen de aantallen klachten niet vergelijkt worden met het aantal deelnemers. Hieronder twee tabellen met gegevens over de klachten in tijdvak 2.

4.2.1 Klachten per onderwijsrichting, tweede tijdvak

We zien dit jaar dat er 939 keer meer geklaagd is dan vorig jaar tijdens het tweede tijdvak. Deze stijging komt vooral door een stijging in klachten van vmbo-kb. Havoleerlingen en vmbo-gl/tl leerlingen hebben dit jaar in het tweede tijdvak juist minder geklaagd.

Onderwijsrichting	2024	2023
vmbo-bb	6	4
vmbo-kb	1211	22
vmbo-gl/tl	1077	1389

havo	1871	2237
vwo	1536	1472
Totaal	6063	5.124

4.2.2 Aantal klachten per onderwijsrichting en vak

Door vmbo-bb leerlingen is er weinig geklaagd, vooral in het tweede tijdvak. Biologie, Nederlands en wiskunde zijn het meest beklagd. Wel valt bij vmbo-kb op dat over economie, wiskunde en maatschappijkunde aanzienlijk meer geklaagd is. Zeker over wiskunde zijn veel klachten binnengekomen. Bij vmbo-gl/tl wordt er ook het meest geklaagd over wiskunde, daarnaast heeft economie de meeste klachten gekregen. Havoleerlingen hebben het meest geklaagd over wiskunde A, Nederlands, economie en geschiedenis. Vwo-examens die de meeste klachten hebben zijn scheikunde, Engels en Nederlands.

Onderwijsrichting en vak	Aantal klachten
vmbo-bb	
aardrijkskunde	0
Arabisch	0
biologie	4
Duits	0
economie	0
Engels	0
Frans	0
geschiedenis en staatsinrichting	0
maatschappijkunde	0
natuur- en scheikunde I	0
Nederlands	1
Spaans	0
Turks	0
wiskunde	1
vmbo-kb	
Nederlands	7
Frans	0
Duits	1
Engels	1
Arabisch	0
Turks	0
Spaans	9
economie	288
maatschappijkunde	216
aardrijkskunde	1

geschiedenis en staatsinrichting	0
wiskunde	685
natuur- en scheikunde I	0
biologie	3
vmbo-gl/tl	0
aardrijkskunde	92
beeldende vorming	4
biologie	269
drama	0
Duits	66
economie	160
Engels	160
Frans	7
Fries	0
geschiedenis en staatsinrichting	110
maatschappijkunde	57
muziek	0
natuur- en scheikunde I	31
natuur- en scheikunde II	11
Nederlands	110
Spaans	0
wiskunde	361
Turks	1
havo	
aardrijkskunde	141
bedrijfseconomie	82
biologie	145
Duits	62
economie	174
Engels	169
filosofie	12
Frans	32
Fries	1
geschiedenis	197
handvaardigheid	0
kunst (algemeen)	13
maatschappijwetenschappen	41
muziek	0
natuurkunde	51
Nederlands	152
scheikunde	80

Spaans	1
tekenen	8
textiele vormgeving	0
wiskunde A	442
wiskunde B	68
vwo	
aardrijkskunde	48
bedrijfseconomie	44
biologie	89
Duits	22
economie	78
Engels	276
filosofie	12
Frans	30
geschiedenis	92
Griekse taal en cultuur	15
handvaardigheid	1
kunst (algemeen)	4
Latijnse taal en cultuur	29
maatschappijwetenschappen	23
muziek	1
natuurkunde	79
Nederlands	218
scheikunde	251
Spaans	9
tekenen	1
wiskunde A	89
wiskunde B	104
wiskunde C	21
Eindtotaal	3953

4.4 Totaal aantal klachten per klachtencategorie, gehele examenperiode

Als leerlingen klagen bij het LAKS, moeten zij een hoofd- en een subcategorie kiezen. Hieronder vind je de cijfers per klachtencategorie voor zowel het eerste als tweede tijdvak. De meest beklagde categorie, is "het examen was te moeilijk". Leerlingen vonden vooral dat de vraagstelling te moeilijk/ onduidelijk was. Daarnaast zijn er ieder jaar ook veel klachten over de lengte van het examen. Dit jaar ging ook weer 87402 van de klachten daarover. Op de derde plek van meest beklagde categorie staat geluidsoverlast, binnen deze categorie kwam de klacht dat er iets buiten het klaslokaal voor overlast zorgt het vaakst terug.

Categorie van de klacht (dikgedrukt) en subcategorie van de klacht	Aantal klachten	Percentage
Anders	13972	3,7%
Anders	13972	3,7%
Het examen was te lang	87402	22,9%
Anders	3707	1,0%
De duur van het examen was te lang om mij goed te blijven concentreren	16033	4,2%
De teksten die ik moest lezen waren te lang	13759	3,6%
De vragen waren te lang	17278	4,5%
Het examen bevatte te veel vragen	36625	9,6%
Het examen was te moeilijk	191907	50,3%
Anders	12277	3,2%
De teksten in het examen waren lastig	33764	8,8%
De vraagstelling was te moeilijk/onduidelijk	100290	26,3%
Er stonden veel moeilijke woorden in het examen	15803	4,1%
Het examen sloot niet goed aan op de stof die ik moest leren	29773	7,8%
Ik heb een klacht over de gewijzigde examenregels van dit jaar	2	0,0%
Het examenbesluit pakt voor mij nadelig uit	1	0,0%
Ik ben het er niet mee eens	1	0,0%
Ik heb een klacht over de inhoud van de schoolexamens	14	0,0%
Mijn schoolexamens waren te moeilijk	4	0,0%
Mijn schoolexamens waren van slechte kwaliteit	10	0,0%
Ik heb een klacht over de organisatie van het examen	3672	1,0%
Anders	1724	0,5%
De examenzaal was niet goed, veilig en coronaproof ingericht	185	0,0%
De school werkte niet mee aan de door mij gewenste spreiding of planning van de examens	211	0,1%
Er waren problemen met de computers (alleen bij computerexamens)	506	0,1%
Er waren problemen met hulpmiddelen	558	0,1%
Het examen werd te laat uitgedeeld	439	0,1%
Ik wilde uit voorzorg voor mijzelf of anderen helemaal niet fysiek naar school komen voor de examens	49	0,0%
Ik heb een klacht over de planning van de schoolexamens	2	0,0%
De planning van mijn schoolexamens is niet tijdig gecommuniceerd	1	0,0%
Mijn schoolexamen is te ver naar achter verschoven	1	0,0%
Ik heb een klacht over een vraag in het examen	58010	15,2%
Anders	7864	2,1%
De bron bij de vraag was onduidelijk	8264	2,2%
De stof die in de vraag werd behandeld heb ik nooit gehad	9088	2,4%

De vraag was onduidelijk gesteld, ik wist niet wat er van me verwacht werd	25167	6,6%
Er zat een fout in de vraag	4927	1,3%
Het beantwoorden van de vraag duurde te lang	2700	0,7%
Ik heb een klacht over geluidsoverlast tijdens het examen	14475	3,8%
Anders	1238	0,3%
Een andere kandidaat veroorzaakte geluidsoverlast tijdens het examen	2240	0,6%
Een docent of andere medewerker van de school veroorzaakte geluidsoverlast tijdens het examen	3513	0,9%
Iets buiten de school en examenzaal zorgde voor geluidsoverlast	4888	1,3%
Iets in de school, maar buiten de examenzaal zorgde voor geluidsoverlast	2596	0,7%
Ik heb een klacht over het correctiemodel (waar de antwoorden in staan)	5979	1,6%
Anders	1328	0,3%
Het antwoord in het correctiemodel is fout	1935	0,5%
Ik heb een goed antwoord dat niet in het correctiemodel staat	2394	0,6%
Meerdere van de meerkeuze antwoorden waren goed	322	0,1%
Ik heb een klacht over hoe ik ben voorbereid op het examen	4806	1,3%
Anders	384	0,1%
De school is te streng geweest met inhaalmogelijkheden of herkansingen van schoolexamens	33	0,0%
De stof van het examen is niet in de les behandeld	1834	0,5%
Door veel lesuitval en/of online onderwijs kon ik mij niet goed voorbereiden voor het examen.	276	0,1%
Het examen is anders dan ik had verwacht	1671	0,4%
Ik had niet de juiste faciliteiten (zoals boeken, digitale devices of een rustige werkplek) om me goed voor te bereiden	128	0,0%
Ik heb (bijna) geen fysieke les gehad, alleen digitaal	22	0,0%
Ik heb te weinig extra hulp/bijles aangeboden gekregen	74	0,0%
Ik heb te weinig of geen les voor dit vak gehad, zelfs niet digitaal	313	0,1%
Mentale klachten of ziekte bij mijzelf of mensen in mijn omgeving verstoorden mijn voorbereiding	71	0,0%
Ik was niet goed voorbereid op dit examen.	1311	0,3%
Anders	858	0,2%
Door veel lesuitval is niet alle stof behandeld.	453	0,1%
Totaal	381.552	100%

**Let op: hier is 'Anders', gekozen als hoofdcategorie. We kunnen helaas geen gedetailleerder beeld schetsen van de klachten, aangezien hier geen subcategorieën vallen.*

5. De Eindexamenklachtenlijn in de media

5.1. Communicatie met OCW, de Inspectie en CvTE

Voor de eindexamens begonnen hadden we veel contact met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), de Inspectie en met het College voor Toetsen en Examens (CvTE). We maakten afspraken over de informatievoorziening. Met het ministerie van OCW hebben we slaag- en zakfolders ontwikkeld, met alle partijen hebben we de informatie op alle verschillende websites met elkaar afgestemd en deelden we de informatie op sociale mediakanalen.

We hebben verschillende persberichten verstuurd; bij het begin van de digitale en flexibele examens, bij het begin van het eerste tijdvak, een persbericht met een tussenstand van het aantal klachten, een persbericht ten einde van het eerste tijdvak, ten tijde van de eerste uitslag en een persbericht aan het begin van het tweede tijdvak. Ook maakten we een aftelkalender op Instagram om af te tellen tot het eerste tijdvak van de schriftelijke centrale examens. Tijdens de Eindexamenklachtenlijn zijn er verschillende filmpjes gemaakt voor op Instagram en TikTok. Tijdens het eerste tijdvak maakten we op elke examendag een overzicht van de klachtenaantallen van die dag en plaatsten we deze op Instagram. Ook plaatsten we een aantal keer grappige klachten die wij binnenkregen. Bijvoorbeeld: "Het examen was zo moeilijk dat ik geen zin meer had in het broodje frikandel dat ik had gekocht". Of "Iemand liet een flinke scheet, waardoor ik me niet goed kon concentreren".

5.2. Samenwerkingen met de media

Zoals al veel gebeurt de afgelopen jaren, krijgt de Eindexamenklachtenlijn van het LAKS veel media-aandacht. Dit jaar gingen we weer, net zoals vorig jaar, een nauwe samenwerking aan met Scholieren.com. We hebben veelal dezelfde doelgroep en leerlingen weten dan Scholieren.com ook goed te vinden als ze vragen hebben over het examen. Zo verscheen Dada Amolafoe de woordvoerder tijdens de Eindexamenklachtenlijn, een aantal keer in hun eindexamenjournaal en ging ze een aantal keer live op TikTok om vragen te beantwoorden.

Verschillende media zijn langs geweest en hebben artikelen geschreven en nieuwsitems gemaakt over de EEKL. Zo verschenen we in landelijke media, maar ook in kleinere media was er veel aandacht voor de eindexamens. Daarnaast is voorzitter Rafke Hagenaars namens LAKS te gast geweest bij OP1 om het over de examens te hebben en is woordvoerder Dada Amolafoe meerdere keren geïnterviewd. Verschillende nieuwsplatforms hebben artikelen

geschreven over de Eindexamenklachtenlijn en Dada werd dan ook regelmatig gebeld door journalisten die graag een update wilden over de klachten van die dag.

Hieronder een lijst van nieuwsartikelen waarin de Eindexamenklachtenlijn van het LAKS is verschenen:

- Artikel RTL Nieuws. "[Eindexamens staan voor de deur, dus ook het klagen kan beginnen.](#)"
- Verschenen in [uitzending](#) RTL Nieuws. Vanaf 07:20 (EEKL)
- Verschenen in [uitzending](#) Hart van Nederland. Aflevering 135, seizoen 2024. (EEKL)
- Artikel RTL Nieuws. <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5450631/laks-ontvangt-recordaantal-klachten-50-duizend-na-eerste-examendag>
- Artikel in de Nationale Onderwijsgids: "<https://www.nationaleonderwijsgids.nl/voortgezet-onderwijs/nieuws/69607-laks-heeft-op-derde-dag-van-eindexamens-al-150-000-klachten-ontvangen.html>"
- Artikel in Telegraaf: "<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1351255449/laks-heeft-180-000-examenklachten-binnen-na-drie-dagen>"
- Artikel in AD. "<https://www.ad.nl/binnenland/laks-heeft-180-000-examenklachten-binnen-na-drie-dagen~ac0dd989/>"
- Artikel in AD. "https://www.ad.nl/utrecht/nooit-werden-er-eerder-zoveel-eindexamenklachten-geteld-in-de-eerste-twee-dagen~a6f015f5/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F?cb=bf13c2eb-ca3f-4f13-a4e0-58ca3fcbbebb&auth_rd=1"
- Artikel WNL <https://wnl.tv/2024/05/17/na-eerste-examenweek-ruim-twee-keer-zoveel-klachten-als-in-2023/>
- Artikel Linda: <https://www.linda.nl/nieuws/anp/laks-heeft-al-360-000-klachten-binnen-over-eindexamens/>
- Artikel Trouw: <https://www.trouw.nl/binnenland/brandalarm-poepende-vogels-of-te-lange-teksten-bij-het-laks-noteren-ze-alle-klachten-over-de-examens~beb4ca34/>
- Artikel Parool. <https://www.parool.nl/nederland/recordaantal-klachten-over-eindexamens-in-zicht-surveillanten-hadden-hun-kinderen-meegenomen~bcd1ab38/?referrer=https://www.google.com/>
- Artikel in NOS. "[Geslaagd of gezakt? Scholieren krijgen vandaag hun examenuitslag](#)".
- In radioprogramma Radio 1. <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/nos-radio-1-journaal/9c0fe231-359b-49bb-92c1-5682ccce6c53/2024-05-17-waarom-worden-er-meer-klachten-ingediend-bij-het-laks>
- Uitzending Op1: https://npo.nl/start/serie/op1/seizoen-5/op1_493/afspelen (EEKL)

- Artikel RTL nieuws: <https://www.rtl.nl/nieuws/binnenland/artikel/5451112/aantal-klachten-na-eerste-examenweek-ruim-het-dubbele-van-vorig>
- Artikel de dagelijkse standaard: <https://www.dagelijksestandaard.nl/binnenland/eindexamenklachten-de-jaarlijkse-klagzang-van-prinsjes-en-prinsesjes>
- Artikel Volkskrant: <https://www.volkskrant.nl/binnenland/klachtenlijn-laks-staat-weer-roodgloeiend-het-aantal-doorzakkende-stoelen-is-dit-jaar-opvallend-hoog~b01ef942/>
- Artikel Linda: <https://www.linda.nl/nieuws/binnenland/meer-klachten-eindexamens-dan-vorig-jaar/>
- Artikel Parool: <https://www.parool.nl/nederland/recordaantal-klachten-over-eindexamens-in-zicht-surveillanten-hadden-hun-kinderen-meegenomen~bcd1ab38/>
- Artikel Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1645530328/laks-krijgt-recordaantal-klachten-binnen-over-eindexamens-ruim-318-000-meldingen>
- Artikel AD: <https://www.ad.nl/binnenland/het-regent-klachten-over-eindexamens-record-in-zicht-surveillanten-hadden-kinderen-meegenomen~acd1ab38/>
- Artikel EO: <https://dit.eo.nl/artikel/recordaantal-klachten-eindexamens-scholieren-klagen-laks>
- Artikel RTLNieuws: <https://www.rtl.nl/nederland/artikel/3207341/klachtenrecord-de-maak-bij-laks>
- Artikel Nederlands Dagblad: <https://www.nd.nl/varia/varia/1225738/laks-heeft-al-360-000-klachten-binnen-over-eindexamens>
- Artikel Telegraaf: <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1757223942/recordaantal-klachten-van-scholieren-scholen-moeten-echt-zorgvuldiger-examens-faciliteren>
- Artikel in reformatisch dagblad: <https://www.rd.nl/artikel/1065249-recordaantal-examenklachten-bij-laks-vooral-over-niveau-en-geluid>
- Artikel in de Limburger: https://www.limburger.nl/cnt/dmf20240529_93396812
(Openstaande ramen bij storm, bellende surveillant op speaker, vuurwerk en dansende docenten: recordaantal examenklachten in Limburg).
- Artikel in Dagblad van het Noorden: <https://dvh.nl/drenthe/assen/Meike-Nijwening-17-doet-zelf-geen-eindexamen-maar-is-er-toch-heel-druk-mee-29064424.html>
- Artikel op GeenStijl.nl: <https://www.geenstijl.nl/5176559/Recordaantal-klachten-bij-LAKS#comments>
- Artikel Nationale Onderwijsgids: <https://www.nationaleonderwijsgids.nl/voortgezet-onderwijs/nieuws/69754-laks-ontvangt-dit-jaar-recordaantal-examenklachten.html>

- Artikel RTLNieuws: <https://www.rtl.nl/nieuws/binnenland/artikel/5452857/eindexamens-klachten-laks-n-term-examenuitslag>
- Artikel RTV1: <https://rtveen.nl/2024/05/31/ruim-1200-klachten-over-examens-in-de-regio/>
- Te horen op NPO radio 1. "[Scholieren voor derde jaar op rij minder tevreden over school.](#)"
- Artikel Nationale Onderwijsgids. "[Leerlingen geven hun school gemiddeld een 6,5 en lessen moeten beter](#)".
- Artikel Nationale Onderwijsgids. "[LAKS ontvangt 427 klachten na eerste dag herexamens.](#)"
- Artikel BN de Stem. "[LAKS-voorzitter uit Brede is tot haar grote verrassing zelf ook geslaagd.](#)"
- Artikel Brabants Dagblad. "[LAKS-voorzitter uit Breda is tot haar grote verrassing zelf ook geslaagd](#)"
- Artikel in Reformatorisch Dagblad. "[LAKS ontving zo'n 5250 klachten over de herexamens.](#)"
- Artikel in Linda. "[LAKS ontving zo'n 5250 klachten over de herexamens.](#)"
- Artikel door ANP. "[Aantal exmanenklachten loopt verder op door Engels en geschiedenis.](#)"
- Artikel in Reformatorisch Dagblad. "[Middelbare scholieren horen of ze na herexamens geslaagd zijn.](#)"
-

6. Tot slot

De Eindexamenklachtenlijn is altijd een drukke periode bij het LAKS. Het is een periode waarbij we veel signalen ontvangen van zowel ouders als leerlingen. Het is van belang dat we deze signalen serieus nemen. Zo gaan we in evaluaties met verschillende onderwijspartijen het hebben over de zorgen van de gevolgen van de coronapandemie en hoe we leerlingen hier beter bij kunnen ondersteunen. Ook gaan we evalueren hoe we de Eindexamenklachtenlijn toegankelijker kunnen maken voor vmbo-kb en -bb leerlingen. Daarvoor is ook wat

aanpassing nodig bij College voor Toetsen en Examens en hoe we op de huidige manier dagrapportages versturen voor de advisering van de N-termen.

We willen graag alle vrijwilligers bedanken die ons hebben geholpen tijdens de Eindexamenklachtenlijn. Daarnaast willen we de Inspectie en het College voor Toetsen en Examens bedanken voor hun fijne samenwerking.

Volgend jaar staat er weer een nieuw team klaar om de Eindexamenklachtenlijn in goede banen te leiden. Ook dan zetten we ons weer in om de stem van de leerling te vertegenwoordigen tijdens de eindexamenperiode bij Cito, College voor Toetsen en Examens en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.